

САМОУБИСТВО-СМРТНИ ГРЕХ ПРЕМА БОГУ, БЛИЖЊИМА И СЕБИ

"Не знате ли да сте храм Божији, и да дух Божији живи у вама?" (Кор.3,16)

Смрт самоубиством је засигурно најсуровија и најбезнадежнија смрт. Самоубицу осуђује и чини га неопростивим небеско царство, а земаљски људски - закони самоубиство посматрају као једну о најнеприроднијих, кобних душевно - поремећених појава. Према томе како по Божанским тако и по људским законима самоубиство се види као велики, неопростиви грех.

Но, иако су у свим временима и у скоро свим религијама самоубиства осуђивана она су се увек дешавала, а и данас се убрзано множе и као таква епидемија захватају све друштвене слојеве.

Зашто је то тако? Зашто се самоубиства дешавају и зашто је данас њихов број већи?

Као узроци самоубиства наводе се разни разлози: неизлеива болест, губитак имања, тамница, мучење, изјаловљене наде итд, али већина случајева показује да је главни и основни разлог један: везаност за материјално пролазно, то јест слабљење и губљење вере у Бога и Његову промисао. Руски филозоф Н. А. Берђајев говорећи о овој теми каже: "Самоубица је човек који је изгубио веру. За њега је Бог престао да буде реална добра сила која управља животом. Самоубица је оvek којије изгубио сваку наду да може добити добра живота Он мрзи свој несрећни живот".

У души самоубице не може се наћи ни једна од три хришћанске врлине, ни

вера, ни нада, ни љубав. Јер да би у самоубици било вере он би могао да прихвати основну библијску истину да је Бог творац света и човека, па човек није господар не само туђег, него ни свог живота: "Ниједан од нас не живи себи, и ниједан не умире себи: ако живимо, Господу живимо ако умиремо Господу умиремо, Господњи смо!" (Рим. 14, 7-9). Од Духа Светог, Животодавца добили смо живот као драгоцен дар да га употребимо за постизање циља од Бога постављеног, а то значи да се усавршавамо до мере узрастања и пуноће Христове: "Будите, дакле ви савршени, као што је савршен Отац ваш небески!" (Мт. 5. 48). Зато је одузимање живота и туђег и свог против воље Божије - грех према Богу.

Самоубици нема ни наде ни Бога, односно вере да Бог Спаситељ света управља и промишља о њему водећи постављеном циљу: "Он носи све својом силном речју." (Јевр. 1,3). Зато хришћанин машта га снашло у животу ништа не сматра да је настало случајно, слепом судбином, него да се све дешава по Његовој вољи и Његовом допуштању, па и искушење лакше прихвата. А и Свето Писмо сведочи да Бог неће дати да искушења буду изнад наших снага: "Али Бог је веран, који вас неће пустити да budete искушавани већма него што можете, него ће учинити с кушањем и излаз, да би га могли поднети." (1 Кор. 10,13).

Ни трећа хришћанска врлина - љубав не може се наћи у души самоубице. Он је егоцентрик који мисли само на себе, а не на ближње па их самоубиством оставља незбринутим и уцвелењеним - чини грех према њима. Но самоубица у свом слепом егоизму и не види да на себе навлачи највећи грех - грех према себи, јер самоубиством убија свој живот који је пре свега Божији дар а нама је поверен на чување за вечност, за васкресење, за живот - не за смрт, не за привремено, него за живот за вечност.

Дакле, суштина греха самоубиства је у томе што човек везујући се за пролазна добра овог света губи веру у промисао Божију, у Царство небеско, у крајњем смислу веру у једнога Бога. Као замену за изгубљену веру веру човек у првом тренутку страшно прихвата сва земаљска добра и понаша се у складу са крилатицом: "Све је дозвољено!" Међутим убрзо бива разочаран и у њему се утврђује мисао о бесмислености живота, да би се најзад као и код Јуде, по речима проф. Ј. Поповића "богоубиство завршило самоубиством". Не желети сарадњу са Богом, не прихватати Вољу Његову, односно свесно одбијати Његову љубав очинску јесте самоубиство, односно духовно самоубиство. Физичка смрт је последица богоубиства, стварана у душама богоотпадника. Тиме се самоубица одваја од цркве и њене благодетне помоћи од заупокојених молитава и помена: "Јер коме Бог није отац томе црква није мати". Наиме православна хришћанска црква осуђује и не сахрањује црквеним опелом самоубице, нити чини за њих јавне помене. Иако посебна правила за овакав став нису ни потреба, јер јеванђеље и дух хришћанске цркве и црквена свест осуђује самоубице и гнуша их се као бунтовнике против Бога, закона и правде ипак у свом законоправилнику при Великом Требнику 178 правило каже: "Ако човек убије сам

себе, не треба вршити опело (принос и молитву) над њим, осим ако није при себи (умно поремећен)." Даље, у продужетку каже се да се ово правило ослања на учење Св. Тимотија патријарха Александријског из 4. века, по коме крилик мора посебно да испита да ли је самоубица заиста био ван себе кад је то учинио, а не због обести, нанесене му увреде или неке невоље, јер само у случајевима душевних болести уз дозволу епископа може да изврши опело на најскромнији начин.

Према неким савременим испитивањима науке, психологије и психијатрије, каже се да се већина самоубиства извршује у пуној умној свести. Дубља и свестранија испитивања у овој области тачније се одређују према овом проблему. Тачније је да то стање није исто што и духовно здравље. Бити свестан нечега, нарочито осећати се: поврећеним, изневереним, безнадежним, остављеним, превареним јесте управо нездравост свести. Бити духовно здрав, кратко речено значи: имати веру, наду - љубав према Богу. Веру и наду у Бога а љубав према Богу, људима и свету који је Бог створио. Све проблеме и поремећаје треба да прихватимо само као допуштање Божије, очинску љубав Његову, ради поправке нашег духовног и моралног стања. У том случају и оно што видимо као казну Његову, гледамо као средство за поправку, не циљ - казна ради казне. Јер Бог наш је Бог љубави а не сурови и хладни судија. (" Јер Бог кога кара тога и љуби... Јер Бог је јако заволео свет... Он брине о свакој ствари...")

Поред оваквог друштвеног стања људи, постоје и они које зовемо душевним болесницима, поремећених разумом, скоро несвесних свог постојања. Зашто Бог и међу њима допушта самоубиство? Свакако не случајно.

Условно треба рећи да је стање њихове свести баш последица ранијег нездравог односа према дару живота или таквог односа његових предака. Али са друге стране већина таквих на овоме свету ипак подноси непријатности свог живота, њих чува Божија благодет, а сами и незнају да се чувају. Од куда то? Управо од туда што су у њима одраније биле укорене неке добре мисли и осећања и добра дела због чега их не оставља сасвим благодат Његова.

А благодат Божија одступа од оних који су у свом ранијем разумном животу свесно одбијали благодат Божију, а то су и најтежи душевни болесници. Сви поремећаји физичког, душевног и духовног здравља су последица одбијања благодати Божије.

По учењу Православне цркве нема човека на земљи који би живео макар и један дан, а да не би био грешан. Отуда је јасно колики је значај Св. Тајне покајања коју је сам Спаситељ установио ради опроштаја грехова учињених после крштења. Установио ју је после свог васкресења кад је рекао својим ученицима: "Примите Духа Светога! Којима опростите грехе, опростени су им; Којима задржите, задржани су им" (Јн. 20, 22-23).

Зато је покајање лек за сваки грех, најпре лек од духовне смрти. Нема греха којег се човек може ослободити искреним покајањем, па макар било то и најсуровије убиство.

Једино самоубиство онемогућава човеку покајање, обраћање Богу за опрошај и исправку живота. Зато је самоубиство и у овом погледу већи грех од убиства.

У греху самоубиства и у овом погледу већи грех од убиства. У греху самоубиства, смрт која онемогућава покајање, бива - дешава се истовремено са грехом, смрт и грех се овде поклапају.

Тиме управо самоубица себе лишава благодане помоћи Цркве, јер је њој наређено да се моли само за оне који умиру у покајању.

Овакав однос Цркве према самоубиству води порекло још из апостолских времена и садржан је у речима Св. ап. Јована: "Ако ко види брата својега где греши грех нек смрти, нек се моли и даће му (Господ) живот онима који греше не к смрти. Има грех к смрти: за тај не говорим да моли (Job. 1,5,16).

Наиме "грех не к смрти" је сваки грех за који се човек каје, а "грех не к смрти" је сваки непокајани грех у коме човек остаје свесно, добровољно и упорно. Самоубиство је управо грех не к смрти у коме самоубица остаје вечно јер после смрти нема више могућности да се покаје.

Апостола даље говори да се за грех к смрти не моли јер у такав грех човек улази свим бићем и доводи себе у безизлазно стање, својом поремећеном свешћу и болесном вољом и остаје заслужено у њему. Бог таквом човеку нити жели, нити хоће да наметне покајање. Наиме, Бог - Љубав који љубављу живи и постоји и који је из љубави створио човека са благоликом слободом и не може да му наметне на силу вољу своју, своје Јевањђеље, своје спасење и своје Царство, јер то пише у природи љубави. Љубав за таквог није љубав већ мора. Сусед његове душе испуњен је грехом те и ту нема места за љубав. Не бежи Бог од човека већ обрнуто. Ако би Бог присилио човека, на добро тиме би Он уништио човекову слободну вољу и претворио у аутомат, машину, а он би престао да буде Љубав, престао би да буде Бог. То је разлог зашто Св. Апостол Јован саветује да не треба молити за грех к смрти.

Црква дакле оставља самоубице одлучне и анатемисане на овом месту на коме су они сами себи својим чином поставили, па према њима поступа као према "незнанцима и царинцима " ускраћујући им принос молитве по речима Христовим: "Аконе послуша ни Цркву, нека ти буде као незнабожац и цариник" (Мт. 18,17).

О, колико је само страшан и безнадежан грех самоубиства. Њиме несретно човек приводи своју душу вечној осуди и остаје грешник до страшног Христовог суда. Сличан је пчели која кад побегне из једне кошнице у другу постаје немила и у кошници којој је побегла, јер самоубица покушајем бекства из овог царства живота није примљен ни у оном вечном Царству, а ни у овом привременом земаљском. Бегство из овог света због разних недаћа није избављење, већ пропаст. Живот у овом свету где су измешани и зли и добри не може бити без тешкоћа и невоља. Опомињући нас на то Спаситељ је рекао: "Ако свет мрзи на вас, знајте да је на мене омрзнуо пре вас".

"Кад би сте били од света, свет би своје љубио. А како нисте од света, него вас ја изабрах од света, зато мрзи на вас свет". (Јов. 15,18-20).

Зато хришћанин пун вере и наде на Бога, свој крст лако носи а човек који у себи нема вере, тај чврсти бедом од кога се све животне буре и олује могу разбити и уништити лако поклекне под ударцима неправди овога света.

Велики мислилац Фм. Достојевски каже: "Ако нема Бога и бесмртности, онда нема ни добра ни зла". "Човек је врховна вредност и једини творац свих закона и мерила. Уништи ли се у човечанству вера у Бога и бесмртност душе човек ће се обрести с оне стране добра и зла и за њега неће бити ништа неморално".

Чувајмо се да богомрзац и човекомрзац не уништи у нама Бога и направи од нас човекобога коме је "све дозвољено". Чистимо нашу савест не би ли стално себе поправљали.

Душа човекова од Бога створена боголике је природе, спремна и прилагођена за радост и близину Божију, а не за зло и близину демонску, па зато ако та иста душа добровољно пристане на зло и добровољно се одрекне Бога никад не може доживети радост, већ сам очај и оропаст.

Ето нам одгонтке зашто везаност за пролазна добра и недостатак вере у свим временима, па и данас, води најсташнијем смртном, троструком греху - САМОУБИСТВУ.

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира Св.Стефана Липовац